

De letterzetter: wees er op tijd bij

In een bosrijke omgeving met verzwakte bomen kan de aanwezigheid van de letterzetter erg snel schadelijke proporties aannemen. Momenteel maakt de letterzetter een opmars in Vlaanderen, doordat de voorjaars- en zomerdroogtes van de afgelopen jaren fijnsparren sterk hebben verzwakt. Er vlug bij zijn is de boodschap.

Bart Verelst, consulent tuinaanleg

De letterzetter is een kever van ongeveer een halve centimeter lang. Het is een donkerbruin tot zwarte kever met een glanzend schild. Reeds vrij vroeg in het jaar zoeken de kevers huisvesting onder de schors van verzwakte of reeds geveld bomen. Net onder de bast van de boom maken ze gangen. Ze boren zich van buiten een weg naar binnen en vestigen zich in het cambium, het weefsel waar nieuwe cellen gemaakt worden. Ze maken een moedergang van ongeveer 15 cm lang en in de zijgangen leggen ze hun eitjes. De witte pootloze larven vreten hun gangen min of meer loodrecht op de moedergang, waardoor ten slotte een mooi symmetrisch patroon ontstaat, vandaar hun naam. Aan het einde van de larvengang vindt de verpopping plaats. Van daaruit boren de jonge kevers openingen naar buiten. Er zijn meestal twee generaties per jaar.

Vooraf verzwakte bomen

De voornaamste waardplanten zijn Picea-soorten. Fijnsparren aan bestaande bosranden en nieuwe bosranden die ontstaan door het weghalen van bomen zijn het gevoeligst voor de letterzetter. Daarnaast tast de letterzetter voornamelijk door droogte of juist door vernatting verzwakte bomen aan. Oudere bomen zijn doorgaans een gemakkelijker slachtoffer dan jonge exemplaren.

Symptomen niet altijd zichtbaar

Aan een boom waar de schors nog aanzit is het moeilijk de letterzetter aan te wijzen als oorzaak van de

schade. Vaak zijn er kleine gaatjes in de bast, maar deze zijn niet altijd zichtbaar. Er kan pas met zekerheid gezegd worden dat de letterzetter aanwezig is wanneer de bast van een boom wordt verwijderd en het karakteristieke vraatpatroon zichtbaar is.

Aangetaste bomen verwijderen

De letterzetter is nooit volledig afwezig in een bosrijke omgeving. De populatie zal echter enorm stijgen bij zwakke bomen. Vervolgens kunnen hierbij ook gezonde bomen aangetast worden. Daarom moeten alle aangetaste bomen worden verwijderd wanneer er een plaag dreigt te ontstaan. Als dit niet kan, moeten ze ten minste worden ontdaan van de bast. Op deze manier sterven de larven en kan de populatie onder controle gehouden worden.

Snel ingrijpen is de boodschap

Betrokken eigenaars van bospercelen worden aangemoedigd om nu al preventiemaatregelen te nemen. De voorjaarsvluchten van de volwassen insecten zijn immers al begonnen. Deze insecten zullen de gezonde bomen in de buurt aantasten. Aangezien er twee tot drie generaties per jaar zijn, kan het snel gaan. Hoe vroeger er wordt ingegrepen, hoe beter de schade beperkt kan worden. Naast het vellen en ontschorsen van bomen, is het belangrijk dat stormhout en vers gekapte bomen zo snel mogelijk uit het bos verwijderd worden. Ze bieden immers huisvesting aan letterzetters. ■

